

Analyse van gedrag en percepties

Kwalitatief onderzoek naar herstelbelemmerend gedrag

ACHTERGROND

- ▶ Diverse richtlijnen geven aan dat psychosociale factoren van invloed kunnen zijn op het herstel van klachten (Beumer et al., 2012; Bier et al., 2016; Heemskerk et al., 2010; Staal et al., 2010).
- ▶ Als herstelbelemmerende factoren in de therapie niet worden meegenomen, bestaat er een grotere kans op recidivering of chroniciteit van klachten.
- ▶ Uit literatuur blijkt niet hoe herstelbelemmerend gedrag (HBG) kan worden herkend en beïnvloed.

VRAAGSTELLING

Hoe wordt er in de praktijk aandacht besteed aan herstelbelemmerende factoren bij patiënten met nekklachten en hoe worden deze herkend door psychosomatische fysiotherapeuten?

METHODE

- ▶ Kwalitatief onderzoek door semigestructureerde interviews onder twaalf psychosomatisch fysiotherapeuten uit Noord- en Zuid-Holland en Utrecht.
- ▶ Audio-opnames zijn getranscribeerd en vervolgens thematisch en open gecodeerd.

CONCLUSIE EN IMPLICATIES FYSIOTHERAPIE

Diagnostiek bij HBG lijkt zich te richten op het analyseren van gedrag en percepties. Het begeleidingstraject voor mensen met HBG is gericht op educatie en coaching van zelfmanagementvaardigheden, lichaamsbewustwording en pijneducatie, eventueel met gebruik van gedragsveranderingsmodellen.

- ▶ **Arjo Bruggeman**, fysiotherapeut, werkzaam bij Fysio000
- ▶ **Natalie Lajqi**, studente Fysiotherapie, Hogeschool Rotterdam
- ▶ **Milou Maliepaard**, studente Fysiotherapie, Hogeschool Rotterdam
- ▶ **Anke Kleine-Katthöfer**, docent Fysiotherapie, Hogeschool Rotterdam
- ▶ **Matthijs Rumke**, voorzitter Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie volgens de Psychosomatiek
- ▶ **Dr. Anita Feleus**, docent-onderzoeker Kenniscentrum Zorginnovatie, docent Fysiotherapie, Hogeschool Rotterdam

Contact: a.feleus@hr.nl
Website: hr.nl/zorginnovatie

RESULTATEN

Herkennen & oorzaken

- ▶ Als belangrijke herkenningspunten werden aangegeven: voortbestaan van klachten na afwijkende overschrijding van verwachte fysiologische weefselhersteltijd, belemmerende sensitisatie, catastroferen en somatisatie.
- ▶ Aangegeven oorzaken voor HBG zijn: een slechte bewustheid van lichaam en te weinig kennis van de eigen invloed en omgevingsinvloeden op het herstel.

Technieken

- ▶ Bij constatering van HBG wordt een analyse gemaakt van leefpatroon en percepties over het gezondheidsprobleem. Stressoren en psychische klachten worden in kaart gebracht omdat deze belemmerend kunnen zijn in het begeleidingstraject.
- ▶ Als hands-off-begeleiding komen het ondersteunen van zelfmanagementvaardigheden naar voren, het doen van lichaamsbewustwordings-oefeningen en educatie. Educatie richt zich met name op bijsturen van percepties over de aandoening als deze belemmerend lijken.
- ▶ Hands-on technieken worden ingezet om een ingang te creëren voor coachende technieken, zodat patiënten makkelijker in gesprek komen.
- ▶ De psychosomatisch fysiotherapeuten raadden aan de anamnese uit te voeren volgens het Somatisch-Cognitief-Emotioneel-Gedrag-Sociaal-model. Daarnaast adviseerden ze de 4-Dimensionele Klachtenlijst of de Patiënt Specifieke Klachtenlijst.

"Het gaat er helemaal niet om dat we de patiënt een bepaalde houding aanleren, maar dat we hem leren om uit de houding te komen, om houdingsverandering aan te brengen"

"Patiënten hebben sowieso herstelbelemmerend gedrag, want ze komen bij mij met een probleem wat niet vanzelf over gaat"

"Ik had er uitleg bij gegeven hoe bewegen juist van belang is om goed te herstellen. Ook vanuit het brein-idee, van hoe het brein beïnvloedt wat je voelt in het lijf"

"Ik denk dat mensen onderschatten wat voor invloed stress heeft op het zenuwstelsel en op de uitwerking in het lichaam. En dan bedoel ik stress in het algemeen"

"De kracht is op een golf-lengte te komen met de patiënt en hem te respecteren zoals hij is"